

Lp Keskkonnaminister
Keskkonnaministeerium
Narva mnt 7a
Tallinn 15172

12.08.2020.a. nr 2020/24

Ülevaade Eesti Pandipakend OÜ tegevusest 2019. aastal

Eesti Pandipakend OÜ (EPP) on 2005. aastal pakendiettevõtjate (tootjate, importööride ja kaupmeeste) poolt pakendiseaduse sunnil loodud taaskasutusorganisatsioon, mille ülesandeks on hallata ja korraldada üle-eestiliselt tagatisrahaga koormatud pakendite kogumist, transporti, sorteerimist, arvestust ja taaskasutamist. EPP omab jäätmeluba L.JÄ/330816 kehtivusega kuni 02.05.2023.a.

1. Pakendite turumaht

2019. aastal paisati Eestis EPP klientide poolt turule 299 miljonit ühekordse kasutusega pandipakendit. Aastaga kasvas pakendite turumaht 7,7% võrra pärast 4 aastast järjestikust pakendite turumahu langust. Peamine põhjus turumahu kasvule oli Eestis kehtiva alkoholiaktsiisi määra langetamine alates 01.07.2019.a., mis vähendas olulisel määral Läti suunalist piirikaubandust. Auditeeritamata andmetel moodustas üldtoodud 299 miljonit pakendit 14,10 tuhat tonni, millest plastpakendeid oli 4,57 tuhat tonni, metallpakendeid 1,92 tuhat tonni ja klaaspakendeid 7,61 tuhat tonni.

Aruandeaasta lõpuks oli EPP-ga liitunud 379 pakendiettevõtjat, kasvades aastaga 39 pakendiettevõtja võrra. Klientide arv kasvas aasta lõpuks taaskord rekordilisele tasemele. EPP on hinnangul, et enamuses pakendiettevõtjad, mis tegelevad joogipakendite tootmise ja/või müümisega Eesti turule, on liitunud EPP-ga. Samas analüüsime ning jälgime turul toimuvat, et EPP'ga liita ka need pakendiettevõtjad, mis ei ole EPP-ga seni liitunud kas teadmatusest või hoiavad teadlikult seadusest tulenevast kohustusest eemale. Nimetatud teemal teeb EPP tihedat koostööd Maksu- ja Tolliametiga ning Keskkonnainspektsiooniga.

Jooksev lepinguliste pakendiettevõtjate nimekiri, mis paiskavad pandiga koormatud pakendeid turule ja mille osas on EPP pakendi- ja pakendiaktsiisi seadusest tulenevad taaskasutuskohustused üle võtnud, on kättesaadav EPP kodulehel <https://eestipandipakend.ee/pakendiettevotjad/>.

Tarbijatel on võimalik jätkuvalt proovida uusi tooteid. Eelmisel aastal registreeriti EPP pakendiregistris üle 1500 uue pandiga koormatud pakendi, millest suur enamus oli ühekordsed klaaspudelid, millele järgnesid purkides olevad tooted. Tarbijatel ja jaemüüjatel on võimalik EPP pakendiregistris registreeritud pandipakendite kehtivust kontrollida pakendi vötkoodi alusel EPP kodulehel: <https://eestipandipakend.ee/eesti-pandipakendi-register/>.

2. Pandipakendite kogumine ja taaskasutamine

Aruandeaastal kogusime Eestist kokku 253 miljonit ühekordse kasutusega pakendit, mida on 5,3% rohkem kui sellele eelneval aastal. Kokku kogusime ja korraldasime taaskasutuse 12 298 tonni pakendite osas, sh plastpakendid 3,97 tonni, metallpakendid 1,69 tonni ja klaaspakendid 6,64 tonni. Pakendite taaskasutamise (materjalide ringlussevõtt) tagamiseks oleme sõlminud lepingud erinevate materjalide ümbertöötajatega. 2019. aastal suunasime materjalid taaskasutusse nii Euroopa kui Venemaa ümbertöötajatele.

Pakendiaktsiisi seadusest tulenevad pakendite sihtmäärad täideti järgmiselt: plastpakendid 87% (seadusest tulenev sihtmäär 85%), metallpakendid 88% (50%) ja klaaspakendid 87% (85%). Taaskasutusmäärasid puudutavad andmed ei ole lõplikud, kuna vastavalt kehtivale pakendiregistri põhimäärusele on auditeeritud pakendiregistri aruande esitamise tähtaeg 01. september.

Aruandeaastal võeti pandipakendeid vastu rohkem kui 800-s kaupluses üle Eesti. Aastaga lisandus 20 täiendavat kauplust, milles alustati pandipakendite kogumisega. Lisaks kauplustele on EPP-ga liitunud ~500 horeca sektori ettevõtet, mis koguvad enda tegevuse käigus tekkinud pandipakendid kokku ja saadavad EPP-le. Kaupluste ja horeca sektori ettevõtetele annab EPP pandipakendite kogumiseks vajalikud tarvikud tasuta ning tagab ka pakendite äraveo käitluskeskusesse. 2019.a. tasus EPP jaemüüjatele pakendite kogumise eest hüvitist kogusummas 7,9 mln eurot.

2019.a. alustas EPP pakendite kogumise ja äraveo teenuse pakkumisega kontoritele, mille käigus on kontoritel võimalik lihtsalt ja mugavalt tekkinud pandipakendid EPP-le üle anda.

EPP on seisukohal, et üleriigiline tagatisrahaga koormatud pakendite kogumissüsteem on hästi korraldatud ning tarbijatel on võimalik piisavalt paljudes kohtades pandipakendeid tagastada. Tulenevalt pakendiseadusest on pandiga koormatud pakendi tagasivõtmise kohustus jaemüüjal, mis müüs pandiga koormatud pakendatud kaupa ning mille müügikoha suurus on 200 ruutmeetrit või rohkem ning EPP hinnangul enamik nimetatud suurusega jaemüüjaid teostab tarbijatelt pandiga koormatud pakendite vastuvõttu. Kõik uued avatud kauplused, mille müügikoha suurus on üle 200 ruutmeetri on taganud pandipakendite

vastuvõtu. Eelpooltoodud seaduse täitmist jaemüüjate poolt kontrollib nii Tarbijakaitseamet kui ka Keskkonnainspeksioon. EPP-ga liitunud jaemüüjate nimekiri on kättesaadav kodulehel <http://eestipandipakend.ee/jaemuujad/>.

3. OÜ Eesti Pandipakend meedia- ja kommunikatsioonitegevus 2019

Avalikkuse teavitus toimus 2019. aastal summas 77 tuhat eurot (mis moodustab 1,0% käibest), sh 22 tuhat eurot omatöötajate personalikulu, kes planeerisid turundustegevusi, osalesid avalikel üritustel ja korraldasid õpilastele keskkonnatunde.

Arvestades, kui oluline on seos kauplustele kuuluvate tagastuspunktide puhtuse, korrashoiu, pakendite tagastuse ning tarbija rahulolu vahel, jätkus Eesti Pandipakend ja Kaupmeeste Liit ühisprojekt „Eeskujulik tagastuspunkt“, mille tulemused olid allseisvad:

Etapp	Osalejaid kokku	Eeskujulikuks tunnistatud	EUR
2019 I etapp	585	369	167128
2019 II etapp	580	393	189017
Kokku:			330785

2019. aastal osales EPP teavitustelgi ja keskkonnaharidusprogrammiga sellistel üritustel nagu: Roheliste rattaretk (Muhu), Laulupidu (Tallinn), I Land Sound (Saaremaa), Erasmus+ noortevahetuse projekt "Looduse Hing" (Pärnu), Järvakandi klaasitehas 140 (Järvakandi), Lasnamäe linnaosa lasteaedade teabepäev (Tallinn), Viimsi Ohutuspäev (Viimsi), Clean Games (Tallinn), Lahe koolipäev (Tallinn).

Suurürituste puhul nagu tantsu- ja laulupidu, on jäätmed tõsine väljakutse, mistõttu tegi EPP malevanoortele ettepaneku aidata seljakastidega lauluväljakul ringi käies seda puhtana hoida. Noored said eelneva väljaõppe ja kindlustunde, miks on nende panus loodushoiu mõttes oluline ja oskasid seda teadmist ka pandipakendite tagastajatele jagada. Juubelipeol rekordilise 30-liikmelise meeskonnaga kogutud pandipakendite (ligi 5200 tk) tagatisraha suunati täies ulatuses heategevusse. Pakendid omakorda jõudsid ümbertöötlemise tulemusel uute pudelite ja purkidena tagasi ringlusesse.

EPP avas oma 14-ndal sünnipäeval mais teist aastat järjest huvilistele uksed ja näitas, kuidas kaupluste taaraautomaatidesse tagastatud pakendid uue elu saavad. Avatud uste päeval korraldati põnevaid õppekäike nii väikestele kui suurtele (kokku külastas keskust ligi 150 inimest), mis hõlmasid endas informatiivseid keskkonnatunde ja ekskursioone Eestis ainulaadsesse pandipakendite käitluskeskusesse.

Lisaks oma põhitegevusele, pandipakendite taaskasutamisele, on EPP alates õppeaastast 2012/13 süstemaatiliselt suurendanud laste ja noorte keskkonnaalaseid teadmisi ning selgitanud õpilastele ja lasteaialastele pakendite taaskasutusse suunamise tähtsust. EPP poolt väljatöötatud ja riiklikule õppekavale vastavast kaasahaaravast keskkonnahariduse programmist on 2019/2020 õppeaasta lõpuks osa saanud ligi 22 000 noort. 2016. aastal lisandus muude keskkonnahariduslike teavitustegevuste kõrvale pikaajaline projekt „Teater lasteaeda“, mille eesmärgiks on jõuda kvaliteetsete keskkonnateemaliste lastelavastustega kõikidesse Eesti lasteaedadesse. Esimest korda projekti ajaloos alustati 2019. aasta veebruaris ka kakskeelsete etendustega Ida-Virumaal, kus lavastust „Erakordne veepudel“ mängiti vajadusel üheaegselt eesti ning vene keeles. Taoline keelekümbluslik meetod toetab vene kodukeelega lastel lisaks keskkonnahoidlike väärtuste kujunemisele ka eesti keele õpet. Täna on Eesti Pandipakendi, Kultuuriministeriumi ning heategevusfondi Aitan Lapsi ühisprojekt lõpusirgel ja nelja hooaja jooksul on etendusi mängitud ligi 550 lasteaia üle Eesti.

Muu hulgas alustas taaskord heategevusfondi traditsiooniks saanud üle-eestiline tänukampaania seekord nimega „Iga pudeli unistus on jõuda taaraautomaati“, millega öeldakse aitäh taaraautomaadi juures annetusnuppu vajutanutele. 2019. aastal tehti annetusi 135 292 korda ning seda fondi ajaloo rekordsummas 161 207,70 eurot.

Kui 2018. aastal võitis Eesti Pandipakend Tallinna ettevõtlusauhindade galal prima vastutustundliku ettevõtja kategooria, siis 2019. aastal kandideerisime üleriigilisel konkursil Aasta Keskkonnasõbralik Ettevõtte 2019, kus pääsesime uudisteenusega **panditops** kolme prima nominendi hulka. Koroonaviirusest tingitud olukorras selgub võitja 2020. aasta sügisel.

Toetamaks EPP visiooni, olla üks maailma innovaativsematest ja efektiivsematest taaskasutusorganisatsioonidest, tõime teadaolevalt Euroopa esimese pandisüsteemi katusorganisatsioonina 2019. aasta kevadel turule korduskasutatavad prügistamist vähendavad panditopsid. Piloothooajal valmis uudisteenuse sümboolikaga stiiliraamat, millega pandi paika kogu teenuse visuaalse identiteedi parameetrid. Panditopsi teenuse puhul on tegemist Eesti Pandipakendi kaubamärgiga selgelt seostuva tütarbrändiga, mis kinnistab taaskasutusorganisatsiooni kui keskkonnahoiu lipulaeva identiteeti. Uudisteenus loob pandisüsteemi osalistele, tarbijatele, pakendiettevõtjatele, aga ka ürituse korraldajatele lisandväärtuse, sest pakutakse mitut teenust mugavalt ühest kohast.

Teenuse eesmärgiks on vältida ühekordsete joogitopside teket mistahes üritustel ja vähendada seeläbi prügistamist. Panditops toimib pandisüsteemi põhimõttel, kus väljastatud topsile lisatakse tagatisraha. Topsis tagastades saab sellega jooki ostnu pandiraha täies ulatuses tagasi. Tops pestakse puhtaks ja korduskasutakse järgmistel üritustel uuesti.

2019. aasta pilootprojekti hooajal kasutasid panditopsi ligi 30 erineva ürituse korraldajat. Ühekordsetest topsidest loobuti Tartu Ülikooli vilistlaste kokkutulekul, Aparaaditehase tänavaturul, Tartu tänavatoidufestivalil, Paide Vallimäel Arvamusfestivalil, Urissaare Kantril, Tartu Rullisumaratonil, NÖEpi kontserdil Telliskivis, Särin Festivalil, Tartu Linnamaratonil jne. Teenuse pakkumisega on ära hoitud rohkem kui 80 000 ühekordse plasttopsi jäätmete.

EPP toetas 2019. aastal Keskkonnainvesteeringute Keskuse ressursisäästu konkursi Negavatt lüües mentorluse korras kaasa ka projekti partnerina. Lisaks ollakse koostöös viie tootjavastutusorganisatsiooniga taaskasutusportaali www.kuhuviia.ee püsirahastaja.

4. Investeeringud

2019. aastal investeeris EPP kokku 419 tuhat eurot, millest suurim investeering oli 278 tuhat eurot pakendite loendusseadmete uuendamiseks, et suurendada efektiivsust ning tagada pakendite loenduse täpsus. Lisaks sellele võeti kasutusele klaaspudelite transpordiks kasutatavate korduskasutatavate konteinerite automaatne pesuliin. Automaatne pesuliin on unikaalne, mis arendati spetsiaalselt EPP-s kasutusel olevate konteinerite pesuks. Lisaks sellele võtsime kasutusele käitluskeskuse katusele rajatud päikeseelektrijaama võimsusega 150 MWh, mis suvel suudab katta kuni 75% käitluskeskuse energiavajadusest.

5. Käitlustasud

Aastatel 2016-2018 oli EPP alkoholiaktsiisi tõusust ja sellega kaasnevast piirikaubandusest ning sisetarbimise vähenemisest tulenevalt sunnitud pakendiettevõtjate käitlustasusid tõstma. Seoses valitsuse koosseisu muutumisega otsustas uus valitsus alates 01.07.2019.a. alkoholiaktsiisi määrasid langetada, mille tulemusena piirikaubandus kahanes ja sisetarbimine suurenes. Selle muutuse tulemusena oli võimalik EPP-l pakendiettevõtjate käitlustasusid langetada keskmiselt 15% ning alates 01.01.2020.a. on tasude suurused järgmised:

- Siseriiklik Pakend (plastpakend kuni 0,75 liitrit) – 0,0090 EUR/Pakend
- Rahvusvaheline Pakend (plastpakend kuni 0,75 liitrit) – 0,0140 EUR/Pakend
- Siseriiklik Pakend (plastpakend üle 0,75 liitri) – 0,0162 EUR/Pakend
- Rahvusvaheline Pakend (plastpakend üle 0,75 liitri) – 0,0212 EUR/Pakend
- Siseriiklik Pakend (ühekordne klaaspakend) – 0,0162 EUR/Pakend
- Rahvusvaheline Pakend (ühekordne klaaspakend) – 0,0212 EUR/Pakend
- Siseriiklik Pakend (metallist pakend kuni 0,33 liitrit) – 0,000 EUR/Pakend
- Rahvusvaheline Pakend (metallist pakend kuni 0,33 liitrit) – 0,000 EUR/Pakend
- Siseriiklik Pakend (metallist pakend üle 0,33 liitri) – 0,0000 EUR/Pakend
- Rahvusvaheline Pakend (metallist pakend üle 0,33 liitri) – 0,0000 EUR/Pakend

EPP osanikud olid 2019. aastal võrdsetes osades muutumatutena:

- Kaupmeeste Liit MTÜ
- Karastusjookide Tootjate Liit MTÜ
- Eesti Õlletootjate Liit MTÜ
- Karastusjookide ja Õlle Importöörade Liit MTÜ

Nimetatud MTÜ-dega ei teostatud 2019. aastal ühtegi tehingut.

Ilusat homset soovides,

/allkirjastatud digitaalselt/

Kaupo Karba
juhatuse liige